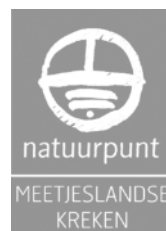

KREKENNIEUWSBRIEF

Driemaandelijks ledennieuwsbrief van Natuurpunt Meetjeslandse Kreen | Jaargang 22 – nummer 2

Jun | Jul | Aug 2023

HET **VOORWOORD** van onze voorzitter

Enkele weken geleden waren we uitgenodigd op een workshop in het Provinciaal Centrum de Boerekreek, omtrent het Landschapspark Zwinstreek. Verschillende 'sectoren' waren uitgenodigd op deze workshop: landbouw, waterbeheer, toerisme en natuur. Elke sector lichtte haar of zijn blik op de toekomst toe, om vervolgens op zoek te gaan naar win-wins voor verschillende sectoren. Natuurpunt gebruikte de slagzin 'meer proper water'.

In deze drie woorden schuilen veel van onze doelen en ook veel oplossingen voor andere sectoren. Het is vanzelfsprekend dat we streven naar proper water. Niet enkel in de kreen maar elke waterloop dient minstens een basiskwaliteit te hebben. Er zijn tal van voorbeelden welke natuurwinst dit oplevert. Denk maar aan de Zonnekreek, Sint-Janskreek en Vrouweshoekkreek. Deze drie kreen herstelden we enkele jaren geleden en hebben een goede waterkwaliteit. De gevolgen laten niet op zich wachten. Bijna de hele waterkolom van deze kreen is begroeid met verschillende soorten waterplanten waartussen allerlei waterdieren gedijen. Tegenwoordig broeden er dodazzen. Deze kleine watervogel vergaart zijn voedsel al duikend tussen de wirwar aan waterplanten. Dit zijn trouwens de enige kreen met waterplanten omdat de waterkwaliteit in alle andere kreen niet goed is. Het teveel aan voedingsstoffen (stikstof, fosfor) in het water leidt tot een zodanige algenbloei dat het water te troebel is voor waterplanten om erin te overleven.

Een ander voorbeeld is de Eeklose Watergang, een historische, brede watergang die vanuit Eeklo door Sint-Laureins naar het Leopoldskanaal stroomt en belangrijk is voor het waterbeheer in die regio. Jarenlang was de waterkwaliteit ervan abominabel slecht. Verschillende sectoren (wonen, landbouw, industrie) leverden inspanningen naar waterzuivering toe – en met resultaat. Sinds enkel jaren groeien opnieuw waterplanten in de Eeklose Watergang. En dat geldt voor nog heel wat sloten, al is het einddoel nog niet bereikt.

Er zijn nog enkele horden te nemen om de waterkwaliteit verder te verbeteren. Eettelijke huishoudens of bedrijven zijn bijvoorbeeld nog niet aangesloten op het riolennet of hebben geen IBA (Individuele Behandeling voor Afvalwater) en lozen hun afvalwater ongezuiverd. Sommige KWZI's (Kleinschalige Waterzuiveringsinstallatie) functioneren niet optimaal of zijn ontworpen om enkel de organische component uit het afvalwater te halen. Bijgevolg lozen ze grote hoeveelheden anorganische voedingsstoffen zoals nitraat. Dat is behoorlijk nefast, want die werken algenbloei in de hand. Bovendien hypothekeren deze nitraatlozingen landbouwbedrijven aangezien hun bemestingsnormen worden afgestemd op de hoeveelheid nitraat in het oppervlaktewater, terwijl ze niet de bron van het euvel zijn.

Een ander heikel punt zijn overstorten. Wanneer te veel regenwater, bijvoorbeeld bij een hevige regenbui, in het rioolstelsel terecht komt, kan dit rioolstelsel het vele water letterlijk niet meer slikken en treedt een veiligheidssysteem in werking. Het overtollige water, een combinatie van regenwater en afvalwater, wordt dan overgestort in de waterloop. Bijgevolg komt er een bom aan afvalwater in de waterloop terecht en daalt de waterkwaliteit plotsklaps. Vaak is dit de oorzaak van plotse vissterfte. Het apart afvoeren van regenwater en afvalwater (= gescheiden waterafvoer) kan dit voorkomen. Mogen we pleiten om hierin meer te investeren...?

Naast het kwalitatieve aspect in onze slagzin 'meer proper water', is er ook een kwantitatief aspect dat we in onze volgende Kreennieuwsbrief belichten.

Uw voorzitter,

Bart V.

31 mei 2023

doen

Ontvang jij onze digitale nieuwsbrief al?

Een paar keer per jaar sturen we een nieuwsbrief, met daarin onze activiteiten en acties. Blijf altijd als eerste op de hoogte!

Schrijf je in via www.natuurpunt.be/meetjeslandsekreken of via

Wat **bloeit daar** in het **Meetjesland?**

tekst: Nico Pieters

Wat zie je op deze foto?

Stuur jouw antwoord + adres vóór 31 juli naar meetjeslandsekreken@gmail.com of naar Nico & Josje, Kapellestraat 28, 9960 Assenede. We hebben een leuke prijs voor de winnaar.

Juiste antwoorden op de vorige prijsvraag

We ontvingen het juiste antwoord op de vorige prijsvraag van: Carine Bardyn (Bassevelde), Christiaan Bernaerd (Oosteklo), Ivan Bernaerd (Oosteklo), Filip Capon (Assenede), Irmgard De Pillecyn (Watervliet), Lut en Erwin Genbrugge (Oosteklo), Sybille Ghyselinck (Oosteklo), Ingrid Lapiere (Oosteklo), Marie-Anne Raeman (Oosteklo), Ewout Ryckaert, Frederik Sierens (Zelzate), Thomas Steenhoudt (Waterland-Oudeman), Hilde Stevens (Bassevelde), Rudi Steyaert (Boekhoute), Katrien Vanpoucke (Watervliet), Hilde Verschuere (Assenede), An Wauters (Assenede). Dit keer gaan **Lut en Erwin Genbrugge** met de prijs lopen. Proficiat!

doen

Wat staat er op jouw foto?

Heb jij een foto en weet je niet wat er op staat, of heb je een sprekend beeld dat we zouden moeten publiceren? Stuur hem met wat info naar meetjeslandsekreken@gmail.com.

Wie weet publiceren wij je beeld in één van de volgende Krekennieuwsbrieven.

Oplossing vorige prijsvraag

Goudhaantje (*Regulus regulus*)

Dit is Europa's kleinste vogeltje (8,5 tot 9,5 cm). Het weegt ongeveer 5 gram. Opvallend is de kruinstreep, die bij het vrouwtje citroengeel en bij het mannetje eerder geeloranje is. Tijdens het versieren zet het mannetje de kleurrijke kruinveren rechtop.

Je zou dit vogeltje kunnen verwarren met het vuurgoudhaantje dat een opvallende, zwarte streep door het oog heeft, terwijl het goudhaantje een zwart kraaloo in een witgrijs gezicht zonder streep heeft.

Het goudhaantje heeft een voorkeur voor naaldbossen. Hoog in de toppen van naaldbomen zoals lariks (lork) laat het zich moeilijk spotten. Het zoekt er vooral naar spinnen en insecten zoals springstaarten, bladluizen en kleine motten. Tijdens de trek of in de winter is het goudhaantje minder kieskeurig en kan je het ook aantreffen in loofbossen, grote tuinen of parken. Als insecteneter heeft deze vogel het gedurende een koude winter erg moeilijk. Bij langdurige sneeuw of tijdens een harde winter kan de populatie sterk verminderen.

In de winter vind je goudhaantjes in Centraal en Zuid-Europa, maar ze trekken niet door tot het Afrikaanse continent. Doordat de populaties verschuiven, kan je ze bij ons het jaar rond waarnemen.

Hangbuikvarkens in het Zonnebos!!

Dat er geregeld kippen worden losgelaten in het Zonnebos in Sint-Laureins, zijn we ondertussen gewoon. Maar midden april dook er opeens een hangbuikvarken op, een mannetje dat twee weken later het gezelschap kreeg van een vrouwtje. Hangbuikvarkens, en in feite ook kippen, horen absoluut niet thuis in het Zonnebos – in geen enkel natuurgebied, trouwens!

Dankzij de kennis en ervaring van de buurman konden we de twee varkens vangen. Geen gemakkelijke opdracht... De gemeentediensten werden gecontacteerd om de hangbuikvarkens op te halen en een nieuwe thuis te zoeken. Dat bleek niet zo vanzelfsprekend. Gelukkig was iemand bereid deze varkentjes op te vangen, anders zat er niets anders op dan ze te laten inslapen.

Bij deze willen we nogmaals benadrukken dat het compleet fout is om huis- of neerhofdieren los te laten in de natuur. In vele gevallen kunnen die dieren zich niet redden en sterven ze de hongerdood. In andere gevallen richten ze schade aan, zowel aan natuur- als landbouwgebieden.

Dit voorjaar was een steppekiekendief op bezoek in Sint-Laureins
(foto: Wikimedia - Hari Patibanda)

Steppekiekendief in het Krekengebied

De topsoort van het Meetjeslands Krekengebied is en blijft de bruine kiekendief, de zeldzaamste roofvogel van Vlaanderen, waarvan jaarlijks 10-15 koppels tot broeden komen in het Meetjeslands Krekengebied.

Op 16 april genoten we van de Gruttowandeling. Deze startte en eindigde aan de Roeselarekreek in Sint-Margriete. Aansluitend vertoefde ik nog wat in de omgeving van de Roeselarekreek, met een topwaarneming als afsluiter: een mannetje steppekiekendief. Van een paaltje langs de Roeselarekreek vloog hij op. Hij stak de Roeselarekreek over en vleide neer op een geploegde akker in de Roeselarepolder.

De steppekiekendief is de kleinste en slankste van de vier kiekendiefsoorten in Europa (bruine, blauwe, grauwe, steppe). De mannetjes zijn volledig grijswit met opvallende, zwarte wiggen in hun armpennen. De vrouwtjes lijken sterk op een vrouwtje grauwe kiekendief. Ze laten zich van elkaar onderscheiden door middel van subtiele verschillen in de kop- en vleugeltekening.

Hari Patibanda
photography

Zeer uitzonderlijk is deze waarneming misschien niet, want de laatste jaren worden ze meer en meer gezien in West-Europa. Dit komt omdat ze hun broedgebied westwaarts verschuiven. Oorspronkelijk kwamen ze vooral tot broeden op de steppes en open landschappen van Rusland en Centraal-Azië, de laatste jaren zijn er ook broedgevallen in Europa, onder andere in Nederland.

De dag nadien was hij nog steeds aanwezig in de Roeselarepolder, zelfs baltsend. Toch is hij vertrokken naar andere oorden.

Snorrende snor

Ik heb het hier over vogels, wel te verstaan. Snorren zijn en blijven zeldzame rietvogels die we de laatste jaren geregeld aantreffen in het Meetjeslands Krekengebied. Uiterlijk stellen ze niet al te veel voor, het lijken gewone, bruine vogeltjes, iets groter dan een mus. Maar toch schuilt er enige subtiliteit in hun verenkleed. Hun bovendelen zijn warmbruin en hun onderstaartdekveren zijn getooid met bleke randjes.

Overwinteren doen ze ten zuiden van de Sahara maar vanaf midden april arriveren ze in hun broedgebieden. En hun broedgebied bestaat uit rietlanden, zo ook in het Krekengebied. In de vroege ochtend zingen ze hun kenmerkend 'lied' dat een eenvoudige, aanhoudende ratel is, te beschrijven als "rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr". Het geluid is enkel te verwarren met een sprinkhaanzanger: die zingt hetzelfde lied maar letterlijk een toontje hoger.

Enkele decennia geleden herstelden we het rietland aan de Blokkreek door de populieren eruit te halen. Op 1 mei ging ik er 's avonds een uurtje postvatten met een zingende snor als resultaat. Ook een rietgors, blauwborst en cetti's zanger lieten zich horen. Een mannetje bruine kiekendief vloog geregeld over het rietland, terwijl een mannetje slobend druk in de weer was met het verdedigen van zijn territorium. Een koppeltje kuifeend zwom traag voorbij. Op dat moment wist ik het zeker: dit was dankzij een geslaagd herstel van het rietland.

Een roerdomp als triest slachtoffer van zwerfvuil

Zwerfvuil achterlaten is geen goed idee. Het vervuult ons milieu en landschap, en vogels en andere dieren kunnen erin verstrikt geraken, soms met de dood als gevolg. Dit is zeker het geval met visdraad, omdat zo'n draad zeer fijn en zeer sterk is waardoor verstrikte dieren moeilijk kunnen ontsnappen.

Zo kregen we in februari een foto toegestuurd van een vogel die vast was komen te zitten in een visdraad aan de Bentillekreek in Sint-Jan-in-Eremo. Jammer genoeg wist de vogel zich niet te redden.

Bij nader inzien bleek het zelfs om een roerdomp te gaan. Een bijzonder zeldzame rietvogel. De roerdomp is een middelgrote reigerachtige die verborgen leeft in het riet. Ze hebben een perfecte schutkleur en ze zijn vooral 's nachts actief. Toch wordt af en toe een roerdomp gezien in het Meetjeslands Krekengebied, en dan vooral in de wintermaanden.

Rietlanden en moerassen hebben iets mysterieus of geheimzinnigs. Roerdompen dragen hieraan bij door hun speciale zang: een laag, hoempend geluid dat klinkt als het blazen op een fles.

De roerdomp, een prachtige en zeldzame vogel waarvan dit voorjaar een exemplaar slachtoffer werd van zwerfvuil

(foto links: Wikimedia - Marek_Szczepanek;
foto rechts: Bart Vandevoorde)

Kapellepad in Assenede

De voorbije winter hebben we niet enkel bomen geplant op het Meuleken in Boekhoute, maar ook op het driehoekje aan de Kapellestraat, Leegstraat en Basseveldestraat in Assenede. Dit plekje hebben we het 'Kapellepad' gedoopt. De voorbije winter en voorjaar zijn verdere stappen gezet om er een 'bebost hooiland' van te maken.

Zomereiken en linde

Enkele jaren geleden zijn de populieren op dit perceeltje gekapt. Aansluitend heeft de gemeente Assenede, in samenspraak met Natuurpunt, een onverhard fietspad aangelegd op ons perceel. Zo is een gevaarlijk oversteekpunt voor fietsers veiliger gemaakt. Ook toont dit project aan dat een onverhard pad perfect is voor alle zachte weggebruikers. Het Kapellepad is geboren.

Enkele essen, esdoorns en notelaars hadden zich spontaan gevestigd. Maar aanvullend zijn begin maart 21 zomereiken geplant met aan begin en einde van de rij een zomerlinde. Elke boom is voorzien van een stevige steunpaal en aan hun voeten kregen ze een dik pak houtsnippers om hen te beschermen tegen uitdroging. Ook aan de andere kant van het pad zijn enkele zomereikjes geplant.

Langs de weg is een gemengde haag aangeplant van eenstijlige meidoorn, hondsroos en zomereik. Ook tussen deze haagplantjes is een laag houtsnippers aangebracht met hetzelfde doel: vochtig houden. Deze haag zullen we trouwens niet laten uitgroeien, maar snoeien en scheren.

De laatste jaren worden we steevast geconfronteerd met droge voorjaren. Dit jaar was het eens anders. Alvast zeer gunstig voor deze aanplant maar als zich toch een droogteperiode voordoet, zullen we de bomen en haag water begieten. **Wie helpt ze water geven?** Contacteer ons gerust (onze contactgegevens vind je in de colofon van deze krekennieuwsbrief).

Bloemrijk grasland

Momenteel is dit nog niet het geval, maar we mikken op een soorten- en bloemrijk hooiland tussen de bomen. Vandaar dat het grasland geregeld gemaaid zal worden, mét afvoer van het maaisel. Traag maar gestaag zal zo de bodem verschrallen. Hoe minder voedingsstoffen als stikstof en fosfor in de bodem, hoe meer soorten kruiden en bloemen.

De eerste jaren zal de eerste maaibeurt reeds vroeg in het seizoen zijn maar gaandeweg, als de soortenrijkdom toeneemt, zal er steeds later worden gemaaid.

Bankje

Een samenwerking tussen Natuurpunt en de gemeente Assenede heeft ertoe geleid dat er een bankje is geplaatst langs het pad. Aarzel niet om er gebruik van te maken.

Bosrand Vlietbos in omvorming

Langs de Vliet in Assenede heeft Natuurpunt twee bossen die beplant zijn met populieren. Deze bossen mogen spontaan ontwikkelen, maar toch hebben we nogmaals moeten ingrijpen.

In het Krekengebied zijn weinig bossen, wat ook eigen is aan deze streek en haar landschap. De uitzondering vormt de Vliet in Assenede. Langs deze waterloop die van zuid naar noord loopt, van het centrum van Assenede naar de Zwarte Sluisbeek in het noorden, liggen drie bossen. Twee daarvan zijn van Natuurpunt. Beide zijn indertijd door de vorige eigenaar ingeplant met populieren.

In de winter 2012-2013 hebben we in het bos langs de Smoutersdijkstraat een dunning uitgevoerd, maar nadien mocht het bos zich spontaan ontwikkelen. Ook het andere bos langs de Oude Molenstraat mag zich spontaan ontwikkelen.

Eigen aan bosontwikkeling is dat het traag verloopt. De verspreidingscapaciteit van typische bosplanten en -dieren is eerder beperkt. Maar verwacht in dergelijke bossen geen tapijt van bosanemonen en boshyacinten. Typisch aan een bos in de polder zijn boomsoorten als gewone es, gewone esdoorn, zomereik, iep en op de nattere plaatsen zwarte els. De Canadapopulieren zullen er op lange termijn uit verdwijnen. Verspreid horen eenstijlige meidoorns te staan en de meest typische soort onder deze bomen en struiken is grote brandnetel.

Andere kenmerkende soorten op deze voedselrijke bosbodem zijn ruw beemdgras, kleeftkruid, hondsdrif, look-zonder-look en speenkruid.

Gevaar

Langs de Smoutersdijkstraat bedreigden verschillende zware zijtakken van de populieren de elektriciteitskabels. Het was een kwestie van tijd voor deze naar beneden zouden komen en in hun val de leidingen zouden meesleuren. Om dit te voorkomen zijn de voorbijganger winter de eerste twee rijen populieren gekapt. Dit is ingrijpend, maar een andere oplossing was er niet. De kabels kunnen niet verplaatst worden. Enkel de dreigende takken wegsnoeien was levensgevaarlijk en bood geen garantie, vandaar de kap. Ook enkele populieren die het huis van de buurman bedreigden, zijn uit voorzorg gekapt.

Bosrand

Op de plaats waar de populieren gekapt zijn, zal het volgende plantseizoen een brede houtkant worden aangeplant. De exacte soortensamenstelling moet nog definitief vastgelegd worden, maar besdragende soorten als eenstijlige meidoorn en hondsroos zullen niet ontbreken.

Ook kampen we in de rand van het bos met een haard van de invasieve Japanse duizendknoop. Om te voorkomen dat die het bos ingroeit, zal errond een zoom van hazelaar worden aangeplant. In de schaduw die deze hazelaars creëren, kan duizendknoop namelijk niet gedijen.

Gezocht: verkopers / ambassadeurs

Help de natuur in je buurt!

Via allerlei acties gamelen we centen in om de natuur in het Meetjeslandse Krekengebied te beschermen. Dat doen we momenteel met de verkoop van appelsap, wenskaarten en een kalender.

- Heb jij een groot netwerk van vrienden, familie, collega's en heb je zin om ons te helpen bij de verkoop?
- Ken je horeca die onze producten willen aanbieden?
- Of misschien ben jij een echte vertegenwoordiger die onze producten gemakkelijk aan de man / vrouw kan brengen?

Contacteer ons:

meetjeslandsekreken@gmail.com, 0472 47 26 63

Koop ons appelsap

Kies voor een kratje puur natuur sap uit onze natuurgebieden

Te koop op onze activiteiten, bij onze bestuursleden, bij de Wijnzolder (Sint-Laureins) en op ons regionaal secretariaat in Eeklo.

Leden van CSA boerderij De Moeiakker in Eeklo kunnen via Mauri en Simon bestellen.

Wie is wie?

*Voorzitter, conservator, beheercommissie,
Milieuraad Sint-Laureins*

1. Bart Vandevoorde

Caatsweg 4
9980 Sint-Laureins
0472 47 26 63
meetjeslandsekreken@npmeetjesland.be

*Conservator, beheercommissie,
Milieuraad Zelzate*

2. Philippe Grambras

Valkendijk 2
9960 Assenede
0476 51 15 10
Philippe.Grambras@telenet.be

Conservator, beheercommissie

3. Wim Slabbaert

Euromarktstraat 18
9900 Eeklo
09 378 52 66
secretaris@npmeetjesland.be

Penningmeester

4. Hendrik Haers

Dorp 65.4
9968 Bassevelde
meetjeslandsekreken@gmail.com

Bestuurslid, huisfotograaf

5. Ludo Goossens

0494 21 90 98
ludo.goossens1@skynet.be
www.ludogoossens.be

Secretaris, redactie Krekennieuwsbrief

6. Gaea Rysselaere

meetjeslandsekreken@gmail.com
0477 38 67 57

Bestuurslid

7. Nico Pieters

Kapellestraat 28
9960 Assenede
nico@natuurliefde.be

Bestuurslid, Milieuraad Assenede

8. Josje van Gemert

Kapellestraat 28
9960 Assenede
josje@natuurliefde.be

za. 24.06,
29.07, 26.08
en 30.09

Wisselende locaties

NATUURWERKDAGEN MEETJESLANDS KREKENGEBIED

Onze natuurgebieden verlangen naar jouw aandacht en zorg. **Iedere laatste zaterdag van de maand** gaan we werken in onze natuurgebieden. Struiken snoeien, rasters herstellen, boompjes planten, grasland maaien en zwerfvuil rapen. Hulp is hierbij meer dan welkom.

Elke maand gaan we naar een ander natuurgebied. Afspraakplaats en -uur worden een week op voorhand gecommuniceerd.

Geef je contactgegevens door aan Bart Vandevoorde om op de hoogte te blijven.

za. 08.07

Sint-Margriete

1.000 soortendag / Bioblitz

Vandaag brengen we de soortendiversiteit in onze natuurgebieden aan de Draaiput en de Molenkreek in kaart.

We gaan op zoek naar planten en dieren, brengen ze op naam en tellen ze om een zo volledig mogelijk overzicht te krijgen van wat er leeft.

Ook interessant is dat we de biodiversiteit van de brakke Molenkreek en de kreek aan de Draaiput, die volledig zoet water heeft, vergelijken.

Zin om je eens te verdiepen in planten, insecten of andere soortengroepen? Ga dan zeker mee met één van onze specialisten van de Natuurhistorische Werkgroepen Meetjesland.

Alle info op

www.npmeetjesland.be/1000soorten

(info Bart Vandevoorde)

(foto: Ludo Goossens)

za. 29.07

Assenede

ORCHIDEEËNWERKDAG AAN DE GROTE GEUL

Dit is het perfecte moment om ons soortenrijk hooiland te maaien. Het gemaaide voeren we meteen af, zodat de omstandigheden ideaal blijven voor enkele topsoorten als rietorchis en grote ratelaar.

Vooraleer we de maaiwerken starten, tellen we eerst de wilde orchideeën.

10u, Hollekensdijk 18, Assenede
(info Bart Vandevoorde)

GEZOCHT: VRIJWILLIGERS

Wil jij het verschil maken voor de natuur in ons Krekengebied? Dan ben je van harte welkom. Er zit zeker iets tussen dat jou interesseert.

- organiseren en begeleiden van een activiteit
 - catering: zorgen voor hapjes of drank, bar bemannen tijdens activiteiten
 - zweten tijdens een beheeractiviteit in één van onze gebieden
 - deze nieuwsbrief mee in elkaar boxen
 - foto's nemen, sociale media volgen, onze boodschap mee verspreiden
 - in ons bestuur mee nadenken over acties, activiteiten, beleidskwesties,...
(ong. 4 vergaderingen per jaar)
- (info bij één van onze bestuursleden)

